

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 16.3.2007
Číslo: Ročník 17 (2007), Číslo 1
Sekce: Naše téma
Název článku: Knihovna není jen půjčovna, aneb ...
Autor: Věra Plachtová
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=796>

Knihovna není jen půjčovna, aneb ...

Věra Plachtová

Nevím, zda se pachatel opravdu vrací na místo činu, ale nám se v Polici podařilo, že knihovna se bude v letošním roce vracet do míst, kde coby "Obecní lidová knihovna pro všeobecný lid" v září roku 1892 začínala svou činnost. Tehdy to byl hostinec U zeleného stromu, dnes to jsou Pellyho domy, které město rekonstruuje na Centrum celoživotního vzdělávání. Jeho součástí bude i knihovna v celém prvním patře budovy. Historie spolkového knihovnictví však sahá ještě dále. V. V. Tomek ve svých Příbězích kláštera a města Police nad Medhují píše u roku 1837, že byla založena čtenářská knihovna. Četba, kniha a vzájemné půjčování knih a časopisů má tedy v Polici dlouhou tradici. Naší snahou budiž tuto tradici dále rozvíjet.

Novodobá profesionální historie knihovny začala 1. září 1966, kdy do knihovny přišla absolventka Střední knihovnické školy v Praze, paní Marcela Machová. Navázala na mnohaletou práci dobrovolných knihovníků. Posledními byli pan učitel Šeda, pan učitel Josef Schmid a pan Jaroslav Pejskar. Na tuto dobu vzpomínala naše čtenářka ve své práci v rámci soutěže Moje cesta do knihovny vyhlášené k Týdnu knihoven 2006: "...důsledný, přísný, ale úžasný kantor Fr. Šeda. Všichni, kteří prošli pod jeho taktovkou, ho ještě dnes v jeho 95 letech milují. Byl to on, kdo vzbudil zájem nejen o krásu českého jazyka, ale o knihy, neb s p. Pejskarem u Balcarů v knihovně se věnoval této bohuľibé činnosti a zapojil i nás. Zařazovat knihy, doplňovat seznamy čísly aj. Nás to nejen bavilo, ale dobrá výmluva pro rodiče a my stihli i randit! Některé tituly inspirovaly. "Táňa z naší oktávy" veliký zájem o studium gymnázia, "Hanka z hor", začalo se vehementně lyžovat, a "Věrka hvězda stadionu", šlajfky, klička, kůžičky a bruslilo se na Pejskaráku..." Opravdu dříve bývali knihovníky muži a dnes se setkáte většinou jen se ženami. Až počítače přivádějí do knihoven zase mužské zástupce.

Ještě stále se setkáváme s názory: "Jó, knihovna, to si tam čtete a sem tam někomu půjčíte knížku?" My znalí se můžeme jen pousmát, zaplakat nebo svou každodenní práci předvést, co všechno knihovna a knihovníci umějí, znají a dokážou ostatním nabídnout.

Police nad Metují je malé město (kolem 4 300 obyvatel), ale knihovna v ní za 40 let profesionálního působení vyrostla a rozvinula se do krásy. V roce 1966 začínala s 6 635 svazky knih, s 218 čtenáři a s 10 301 výpůjčkou. V roce 2006 jsme 736 čtenářům nabízeli 39 160 knih. Čtenáři si půjčili 45 943 knih a periodik.

Ale knihovna opravdu není jen půjčovna knih. Nabídka jejích služeb je daleko širší. Myslím, že knihovnicím je nemusím dlouze představovat. Vedle půjčování knih a časopisů momentálně přítomných v regálech knihovny si čtenáři mohou zarezervovat ty knihy a časopisy, které jsou momentálně půjčené. A nad tím vším u nás "kraluje", a vím že dobře, Dáša Ducháčová. Úsměv jí z tváře nemizí. A nemysleme si, že to naši čtenáři nevidí. Chodí si k nám i pro vlídné slovo, úsměv a možnost vzájemného naslouchání a sdílení.

Současná situace finanční v souvislosti s množstvím vydávaných knih vede k tomu, že koupíme jen zlomek vycházejících knih. Tím roste důležitost meziknihovní výpůjční služby. Možná si to při každodenním vyřizování požadavků ani neuvědomujeme, ale počítače a internet v nich nám velmi

usnadňují práci. Možnost vyhledávat v souborných katalozích, v katalozích jednotlivých knihoven, v plnotextových databázích nebo prostřednictvím JIB ve všech těchto zdrojích najednou z toho nejmenšího městečka či obce, z té nejmenší knihovny v republice je úžasná. Díky pokračující internetizaci knihoven je i možná a posunula nás během pár let o veliký kus dopředu. A komfort pro knihovnice je k nezaplacení, zlepšení a zrychlení služeb pro čtenáře je nepřehlédnutelné.

Naše čítárna je multifunkčním prostorem. Čtenáři si zde půjčují časopisy, mohou si je zde v klidu a příjemném prostředí přečíst. Právě zde je umístěno 5 počítačů s přístupem na internet pro veřejnost. Na třech z nich si děti mohou prohlížet výukové CD-ROMy. Na čítárnu hned navazuje studovna, a tím se dostáváme k bibliograficko-informační službě. Dotazů naše kolegyně Luďka Jirásková zodpovídá hlavně dětem a studentům mnoho. Ale nespolehá jen na internet - dnes tak moderní médium. Studovna je dobře zásobená klasickými slovníky i moderními encyklopediemi. Ideální je vyváženě používat oba zdroje. A také se všichni tak trochu spoléháme na letitou zkušenost a všeobecný přehled pracovnice tohoto oddělení. Pomocníkem je i kartotéka článků excerpovaných z vytipovaných časopisů, např. Mladé fronty Dnes, Novin Náchodska, Týdne. Při této práci kolegyně vychází z požadavků čtenářů a snaží se zachytit oblast Policka. Ve studovně máme i kopírku, na níž kopírujeme z knihovních materiálů. I zde se projevuje pokrok. Oproti první kopírce je tato i síťovou tiskárnou a jsou k ní připojeny počítače knihovnic i ty pro veřejnost.

Novým fenoménem se v posledních letech stává virtuální návštěvník knihovny. Naše knihovna zpřístupnila své webové stránky na adrese www.knihovna-police.cz v roce 2005 v Měsíci internetu. Čtenáři mají možnost díky on-line katalogu zjistit si, zda hledanou knihu máme, mohou si ji zarezervovat. Ale stránky navštěvují i náhodní návštěvníci. Snažíme se představit knihovnu na webových stránkách přehledně, věcně a aktuálně. Samozřejmě víme, že stále je co zlepšovat, a proto jsme vděční za každou připomínku, za každý e-mail.

"Knihovna není jen půjčovna", přesto půjčovna a kniha v ní zatím zůstává základem naší práce. Aby se kniha nestala zakřiknutou Popelkou, musíme se my lidé kolem ní snažit o její propagaci, o její zviditelnění (jak je dnes módní říkat). U nás se snažíme knihu nebo alespoň jednu její stránku propašovat do všech akcí. Chceme prezentovat knihovnu prostřednictvím knih, které v ní čtenáři najdou.

I proto jsme v loňském roce uskutečnili 140 akcí pro širokou polickou veřejnost. Opravdu se jich zúčastňují nejen naši čtenáři. Naši čtenáři tvoří jen asi 17 % obyvatel města.

Již letitou tradici mají kulturní večery nazvané Černé hodinky. První se konala 30. ledna 1969 a další již plánujeme v letošním roce. Musím napsat kulturní a ne jen literární, protože jejich záběr je opravdu široký: od cestopisných přednášek, večerů věnovaných lidovým tradicím, setkání se zajímavými rodáky až po večery věnované knize, např. autorská čtení, besedy nad novými knihami, večery poezie. Potěšilo nás, že na dvou akcích se představili naši kolegové z knihoven v Náchodě a v Broumově ne jako diváci či snad pořadatelé, ale jako autoři poezie. Díky jim za příjemné večery s verši. Dnes již své čtenáře nezveme jen na Černé hodinky. Úspěšně proběhly dvě výstavy fotografií. Na první polický rodák Vlastimil Osoba představil fotografie ptáků ze své cesty kolem světa. Druhou připravil pan Zdeněk Odl a představil nám nádherné fotografie motýlů z našeho nejbližšího okolí. Věřte, že kniha stála v pozadí všech akcí.

Velice důležitá je pro nás spolupráce. Úspěšně se rozvíjí jak ta s městem, které je spolupořadatelem většiny akcí, tak s organizacemi ve městě. Město je naším zřizovatelem a trůfám si říci i naším příznivcem. Snažíme se společnými silami (jak pořadatelskými, tak i finančními) připravit zajímavé akce pro polickou veřejnost. A tady je možná zakopán problém dnešních dní. Tím je schopnost vzájemné komunikace a ochota naslouchat tomu druhému. Víím, že musím vysvětlit požadavky knihovny, a také víím, že je mi nasloucháno a společně hledáme řešení. Díky za tuto možnost.

Snažíme se oslovit i další organizace ve městě. S mateřským centrem MaMiNa jsme uspořádali Černou hodinku *Velikonoce v duchu tradic*. Na podzim jsme se sešli znovu a výsledkem bylo setkání s pracovnicí Diecézní charity z Hradce Králové paní Ivanou Funketovou na podvečerním setkání *O chudobě, pokoře, velké družnosti a sdílení*, věnovaném Indii a projektu Adopce na dálku.

Všichni jsme získali kontakt, kde a jak tuto adopci uskutečnit, a tím i možnost, jak tuto příležitost využít.

S místní organizací ČZS jsme vyhlásili již 2. ročník soutěže pro děti v aranžování suchých rostlin *Kouzlení s květinami* a výsledky jejich snažení byly vystaveny v oddělení pro dospělé. Děti byly slavnostně odměněny v knihovně.

Knihovna navázala přínosné kontakty v partnerské Miejske bibliotece publiczne ve Swidnici. Proběhlo několik setkání. Spolupráce vyvrcholila při letním setkání dětí během prázdninového týdne v knihovně - za poznáním historie partnerských měst Police nad Metují a Swidnice. Proběhly vzájemné návštěvy polských dětí v Polici a českých dětí ve Swidnici.

Dětské oddělení vykazuje velmi pestrou činnost. O co méně děti čtou, o to více se je snažíme zaujmout, představit jim knihu a přilákat je do knihovny.

V loňském roce proběhlo 33 besed knihovnického minima. V posledních letech se nám po domluvě s učiteli více osvědčují literární besedy jako doplněk literární výuky (na 2. stupni ZŠ) i jiných vyučovacích předmětů. Snažíme se dětem představit autory, literární žánry a třeba i dějepisná a přírodopisná hesla. Děti tak například mohly cestovat "Za pohádkou kolem světa", vyslechly úryvek dialogu chrobáků ze hry bratří Čapků *Ze života hmyzu*, prohlédly si maketu vzducholodě Albatros slavného Robura dobyvatele od Julesa Verna.

Řada akcí nesouvisí s vyučováním. S postiženými dětmi z Policka jsme se také vydali na cestu za pohádkou kolem světa. A víte, co mělo největší úspěch? Koulovaná v Grónsku papírovými koulemi.

Ve čtvrtek odpoledne se knihovnice Hanka Jenková schází s dětmi, pro které je připraven program zaměřený na dětskou literaturu a podporu čtenářství s využitím výtvarných a rukodělných technik, hudby, her, soutěží, předčítání atd. Účast dětí - čtenářů knihovny není nijak omezena. A není nic krásnějšího než rozzářený dětský obličejík vážně se tázající: "A co dnes budeme tvořit?" To určitě znáte.

A tak se snažíme, tvoříme, půjčujeme, sháníme a přitom se těšíme na ty naše čtenáře velké i malé. A nejen v půjčovně.